

SINGER LAREN

museum | theater | beeldentuin | eten & drinken | bijeenkomsten

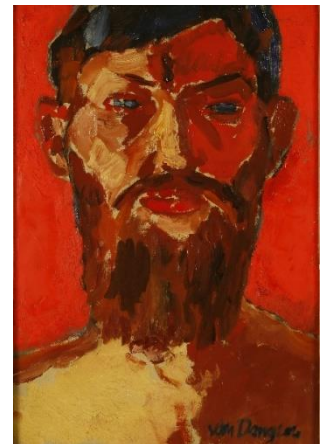
KEES VAN DONGEN, DE WEG NAAR SUCCES NU TE ZIEN IN SINGER LAREN

Laren, 16 januari 2023 – ‘*Let maar op, ik ga beroemd worden*’. Dit zijn de ambitieuze woorden van de jonge Kees van Dongen (1877-1968), geboren in Delfshaven. Hoe het deze Nederlandse schilder lukt om naast Matisse en Picasso uit te groeien tot een van de meest beroemde kunstenaars van de twintigste eeuw is vanaf nu te zien in de tentoonstelling *Kees van Dongen, de weg naar succes* in Singer Laren. Van Dongen staat bekend als een kunstenaar van een mondain succes en als gevierd portretschilder. Hij behoorde echter tot een voorhoede van kunstenaars die aan het begin van de vorige eeuw artistieke vernieuwing zoeken in Parijs. Gastconservator Anita Hopmans, Van Dongen-specialist en senior conservator bij het RKD – Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis, onderzocht tot op heden onbekende schilderijen uit zijn avant-garde periode, die samen een verrassend en completer beeld geven van Van Dongens ontwikkeling.

De tentoonstelling met ruim 100 werken in zeven zalen toont een boeiende reconstructie van de stappen van de jonge Rotterdammer richting zijn cruciale rol te midden van de avant-garde. Er zijn bijzondere bruiklenen te zien uit binnen- en buitenland, waaronder van Museum Boijmans Van Beuningen, het Rijksmuseum en Stedelijk Museum in Amsterdam, het Centre Pompidou, Musée d'Art Moderne de Paris en Musée national Picasso in Parijs, het Statens Museum for Kunst Kopenhagen, Kunsthaus Zürich, het Nouveau Musée National de Monaco en van een groot aantal, veelal internationale, particuliere collecties.

Geruchtmakende koploper

Talent, engagement en artistieke ambitie, een atelier hoog in Montmartre, een gezonde dosis zelfverzekerdheid en bovenal een scherp gevoel voor netwerken en kansen brengen Van Dongen al rond 1900 in de omgeving van de avant-garde, eerst als anarchistisch tekenaar en daarna als schilder. In het voetspoor van Jongkind en Van Gogh maakt Van Dongen in korte tijd naam als een beloftevol kunstenaar. Zijn werk wordt ontvangen als persoonlijk en eigentijds. Met een debuut als schilder bij Galerie Vollard volgt snel zijn doorbraak. Van Dongen weet vooruitstrevende Franse kunstcritici en ook galeries als Berthe Weill en Eugène Druet voor zich te winnen, neemt deel aan spraakmakende tentoonstellingen, en dringt in 1905-1906 door tot een geruchtmakende kopgroep van de avant-garde, bekend als de *fauves*. Hij heeft dan in het vrije Montmartre, centrum van artistieke vernieuwing, op uitnodiging van Picasso een atelier in het Bateau-Lavoir betrokken.

Vernieuwer door kleur en toets

In een volgend atelier in de Rue Saulnier, dichtbij de Folies-Bergère, maakt Van Dongen als eerste kunstenaar gebruik van het nieuwe elektrische licht. Met het helwitte schijnsel waarmee hij zijn modellen belicht, moderniseert hij zijn palet. Het inspireert hem tot uitgesproken kleuren als fel oranje-rood en tussentinten als lichtgroen en fosforachtig geel. Van Dongen arriveert ermee in het avant-garde circuit van Galerie Kahnweiler naast Picasso en Braque en als publiekstrekker bij Galerie Bernheim-Jeune aanvullend op Matisse. Dankzij zijn uitzonderlijke durf en talent, artistieke strijd, tegenslagen en uitwisseling, zijn reizen en een verruimde, ook internationale kunstmarkt ontwikkelt Van Dongen zich tot vernieuwer door toets en kleur. Exotische thema's, een vlak-decoratieve stijl en virtuositeit brengen Van Dongen zowel in de top van een internationaal expressionisme als in de kring rond modekoning Paul Poiret en nieuwe elites. Ondertussen zet hij daarmee ook de route uit voor zijn latere faam.

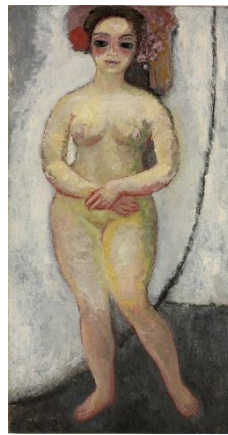
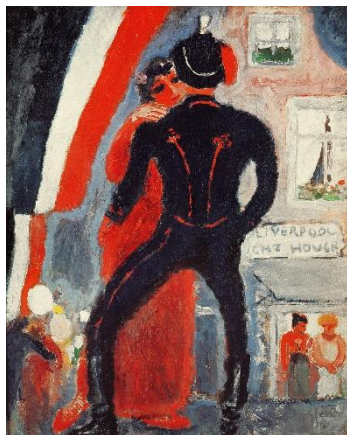
Internationale bruiklenen en sleutelstukken

Een bijzondere bruikleen is *Tour Eiffel* (1904) uit een Japanse privécollectie dat niet eerder te zien was. Het toont Van Dongens uitzicht vanuit zijn atelierraam in Montmartre. Van Dongen wordt met zijn gezichten op de stad Parijs ontvangen als deel van een aankomende voorhoede, de groep kunstenaars rond Matisse.

Met *Lieuses* (1905), schovenbindsters in een korenveld (geschilderd in de omgeving van Barbizon), plaatst Van Dongen zich in het voetspoor van Van Gogh, die op dat moment als voorbeeld van artistieke vernieuwing wordt gezien.

In het eveneens uit particulier bezit afkomstige, vrijwel onbekende *L'Ecuyère* (1906), is te zien hoe Van Dongen in artistieke dialoog met Picasso zich nadrukkelijk als schilder positioneert. Beide voormannen tekenen en schilderen in het Cirque Médrano, Van Dongen legt in zijn doek de nadruk op kleur en een krachtige, meer dynamische penseelvoering.

Schilderijen als *Liverpool Light House* (1907) en het recent opgedoken *Nu au chapeau* (1908) laten zien hoe Van Dongen als kunstenaar een eigen niche vindt als *fauve* en schilder van figuur.

Rake lijnvoering en uitgesproken kleurgebruik

Opmerkelijk in zijn oeuvre is het gebruik van onnatuurlijke en expressieve kleuren, zoals in het speciaal voor de tentoonstelling gerestaureerde *Deux yeux* (1911) uit de JK Art Foundation. Na de restauratie van dit uitdagende schilderij naar een model bij kunstlicht werd de voor Van Dongen kenmerkende rake lijnvoering meer zichtbaar en de hem typerende schildertechniek, met het witte licht reflecterende lichtroze tinten en groene schaduwtonen.

Een keerpunt

In *Tango* (1913/1935), een bruikleen van Nouveau Musée National de Monaco, zien we de dans van de liefde verbeeld, een blijk Van Dongens vrijheidszin in een fase waarin zijn echtgenote Guus op de achtergrond verdween. Als ode aan zijn nieuwe levenspartner Jasmy (Léa Jacob) hing het in zijn atelier in de chique wijk rond het Bois de Boulogne, waarin hij in 1916-1917 met haar kennismaking was beland: een keerpunt in de carrière van Van Dongen.

www.singerlaren.nl/keesvandongen

De tentoonstelling *Kees van Dongen, de weg naar succes* is van 17 januari tot en met 7 mei 2023 dagelijks open van 9.30 - 17.30 uur en op donderdag tot 21.30 uur.

Kijk voor informatie, activiteiten en tickets op www.singerlaren.nl/keesvandongen

Noot voor de redactie/niet voor publicatie

Neem voor meer informatie en/of persafbeeldingen contact op met Hélène van den Dungen, Hoofd Marketing & Communicatie via publiciteit@singerlaren.nl, 035-5393950 of 06-28945513 of met Ingrid Looijmans, ingridloojmans@singerlaren.nl of 06-54680742.

Creditlines afbeeldingen:

1. Kees van Dongen, *Autoportrait fauve* | *Fauve zelfportret*, 1909
olieverf op doek, 55 x 38 cm, particuliere collectie
c/o Pictoright Amsterdam 2023
2. Kees van Dongen, *La Tour Eiffel* | *De Eiffeltoren*, 1904
olieverf op doek, 44 x 54 cm, particuliere collectie
c/o Pictoright Amsterdam 2023
3. Kees van Dongen, *Lieuses* | *Schovenbindsters*, 1905
olieverf op doek, 37,5 x 45 cm, particuliere collectie
c/o Pictoright Amsterdam 2023
4. Kees van Dongen, *L'Écuyère* | *Acrobate op paard*, ca. 1906
olieverf op doek, 73,7 x 100,4 cm, particuliere collectie, Bremen
c/o Pictoright Amsterdam 2023
5. Kees van Dongen, *Liverpool Light House*, 1907
olieverf op doek, 100 x 81 cm, particuliere collectie, Geneve
c/o Pictoright Amsterdam 2023
6. Kees van Dongen, *Nu au chapeau* | *Naakt met hoed*, 1908
olieverf op doek, 188 x 97,8 cm, particuliere collectie
c/o Pictoright Amsterdam 2023
7. Kees van Dongen, *Deux yeux* | *Twee ogen*, 1911
olieverf op doek, 65 x 54 cm, JK Art Foundation
c/o Pictoright Amsterdam 2023
8. Kees van Dongen, *Le Tango* | *De tango*, ca. 1913/1935
olieverf op doek, 196 x 197 cm, Nouveau Musée National de Monaco
c/o Pictoright Amsterdam 2023